

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง แนวทางการจัดทำคู่มือสวนแนวตั้ง
ในเขตกรุงเทพมหานคร

จัดทำโดย นายอิสราพงศ์ วงศ์สมิง

ตำแหน่ง เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน

สังกัด สำนักงานสวนสาธารณะ สำนักสิ่งแวดล้อม

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๒๔
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

๑. ชื่อเรื่อง แนวทางการจัดทำคู่มือสวนแนวตั้งในเขตกรุงเทพมหานคร

๒. หลักการและเหตุผล

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงที่สำคัญ ในด้านของความเป็นศูนย์กลางทางด้าน การเมือง การปกครอง การศึกษา ธุรกิจการค้า และอุตสาหกรรม อีกทั้งเป็นศูนย์กลางของภาคเศรษฐกิจ ของประเทศ จึงเป็นแหล่งที่ประชาชนของประเทศหลังไหลเข้ามาประกอบอาชีพในเขตกรุงเทพมหานคร และประเทศไทย ส่งผลให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวง ที่มีประชากรหนาแน่นที่สุดของประเทศไทย ดังนั้นสภาพทั่วไปของกรุงเทพมหานคร จึงเต็มไปด้วยความเจริญของสิ่งก่อสร้างจำนวนมากมาย สภาพแวดล้อมส่วนใหญ่ได้ถูกทำลายไป ประชาชนในกรุงเทพมหานครจึงเกิดปัญหาความแออัด ความ เสื่อมโทรม ของสภาพแวดล้อมอากาศเป็นพิษ อีกทั้งปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อม ได้ก่อให้เกิดผลกระทบ โดยตรงต่อระบบนิเวศวิทยาของโลกที่เราอาศัยอยู่ ปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่เพิ่มมากขึ้น ส่วน หนึ่งจะถูกใช้ไปในขบวนการสังเคราะห์แสงของพืช ส่วนที่เหลือก็ปกคลุมชั้นบรรยากาศของโลกไว้ ทำให้ เกิดปรากฏการณ์ที่เรียกว่า ปรากฏการณ์เรือนกระจก (Green House Effect) ซึ่งหมายถึงสภาพที่เกิดขึ้นใน ห้องเรือนกระจกที่ปิดไม่มีการถ่ายเทของอากาศ หรือมีบ้างเล็กน้อย และอยู่ในที่แสงแดดส่องถึงได้โดยตรง อุณหภูมิภายในห้องจึงสูงกว่าภายนอก ใช้เป็นเรือนเพาะปลูกพืชในประเทศเมืองหนาว ความเจริญก้าวหน้า ของเทคโนโลยี การพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมากมาย ย่อมส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของ สภาพแวดล้อม ซึ่งรวมทั้งพืชพรรณไม้ต่าง ๆ ในชุมชนที่มีประชาชนอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น การเพิ่มขึ้นของ ตึกบ้านเรือน และถนนต่าง ๆ ย่อมส่งผลให้เกิดนั้นย่อมหมายถึง การถูกตัดโค่นของต้นไม้ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ ผู้บริการกรุงเทพมหานครได้พยายามแก้ไขมาตลอด วิธีการหนึ่งคือการเพิ่มพื้นที่สีเขียว การจัดสร้าง สวนสาธารณะ สวนหย่อม ส่งเสริมการปลูกต้นไม้ยืนต้น การปรับปรุงต้นไม้ตามถนนสายต่าง ๆ และตาม พื้นที่ว่างเปล่า สาธารณะให้มากที่สุด เพื่อให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองในสวนมีความร่มรื่น มีสภาพ ภูมิอากาศที่ดี รวมทั้งเสริมสร้างและรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อมให้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งประโยชน์จากการช่วย ฟอกอากาศ และใช้เป็นสถานที่พักผ่อนให้แก่ชาวกรุงเทพมหานคร

ในปี ๒๕๕๘ (สำนักงานสวนสาธารณะมิถุนายน, ๒๕๕๘) กรุงเทพมหานครมีพื้นที่สีเขียว ในรูปแบบสวนสาธารณะ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งอยู่ในความดูแลและจัดหาโดยสำนักงาน สวนสาธารณะ สำนักงานสิ่งแวดล้อม มีพื้นที่รวมกันจำนวน ๒๙,๕๕ ไร่ (๔,๗๒๘,๐๐๐ ตารางเมตร) ซึ่งรวมพื้นที่ สวนสาธารณะ หรือพื้นที่สีเขียวทั่วเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งสิ้น ๒๐,๐๖๖ ไร่ ๓ งาน ๗๖.๗ ตารางเมตร อัตราส่วน พื้นที่สีเขียวต่อป ประชากร เท่ากับ ๕.๖๓ ตารางเมตร ต่อคนยังนับว่าน้อยมาก เมื่อเทียบกับ มาตรฐานสากลขององค์การสหประชาชาติที่กำหนด สัดส่วนของสวนสาธารณะต่อประชากรเท่ากับ ๕ ตาราง เมตรต่อคน ทั้งนี้ ผู้ปฏิบัติงานและผู้บริการสวนสาธารณะ กรุงเทพมหานคร คือตัวแทนของเจ้าหน้าที่ กรุงเทพมหานคร และประชาชนที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการ การบำรุงรักษา เสนอแนะแนวทางในการ พัฒนา ส่งเสริมให้ชาวคิดในการแก้ปัญหา เป็นผู้ประสานความเข้าใจ รับฟังความคิดเห็นหรือความต้องการ ของประชาชน ผู้ใช้บริการ เพื่อที่จะพัฒนาภูมิทัศน์สวนสาธารณะให้สวยงาม เป็นประโยชน์ต่อผู้ให้บริการมาก ที่สุด และเป็นการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืนซึ่งสอดคล้องกับ แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๗๕ ได้มีการกำหนด ๗ ประเด็น ยุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนาหนึ่งในนั้นคือ มหานครสีเขียว สะดวกสบาย ให้กรุงเทพมหานครมีพื้นที่ภูมิทัศน์ สวยงาม พื้นที่สวนสาธารณะ พื้นที่สีเขียวกระจายทั่วพื้นที่ด้วยการเพิ่มพื้นที่สีเขียวจัดหาที่ดินให้ทุกภาคส่วน

มีส่วนร่วม อนุรักษ์ปรับปรุงสวน ส่งเสริมการจัดทำสวนบนอาคารสูง และสวนแนวกำแพง (สวนแนวตั้ง) ที่มุ่งแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม การเพิ่มพื้นที่สีเขียว การพัฒนาพื้นที่สีเขียว และภูมิทัศน์เมืองผู้จัดทำโครงการจึงจัดทำคู่มือสวนแนวตั้งในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อ ส่งเสริมให้ประชาชน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านสวนสาธารณะมีความรู้ ความเข้าใจ ในการพัฒนา การจัดภูมิทัศน์ การดูแลบำรุงรักษา การบริหารการพัฒนาพื้นที่สีเขียวอันจะนำไปสู่การจัดให้มีสวนแนวตั้งอย่างเป็นระบบและส่งผลการดำเนินการเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ผู้จัดทำโครงการ เชื่อว่า หากมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง เป็นมาตรฐานเดียวกัน การพัฒนาการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในรูปแบบสวนแนวตั้งของกรุงเทพมหานคร จัดสร้างให้ถูกวิธีและประหยัด เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน ผู้ใช้บริการและผู้มาเยือน มีการสร้างทัศนียภาพของกรุงเทพมหานครให้เป็นเมืองที่น่าอยู่ น่าอาศัย อย่างยั่งยืน สมกับการเป็นมหานครสีเขียว สะดวกสบายต่อไป

๓. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้มีแนวทางสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการจัดสวนแนวตั้งอย่างถูกวิธี
๒. เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสวนแนวตั้ง
๓. เพื่อที่จะพัฒนาภูมิทัศน์เมืองให้สวยงามร่มรื่น สร้างทัศนียภาพให้เป็นเมืองที่น่าอยู่น่าอาศัยอย่างยั่งยืน
๔. เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชน

๔. เป้าหมาย

จัดทำคู่มือสวนแนวตั้ง จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม ภายในปีงบประมาณ ๒๕๕๙

๕. ความรู้ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงานฯ

แนวทางการจัดทำคู่มือสวนแนวตั้งในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้จัดทำโครงการ ได้นำแนวคิดทฤษฎีการจัดสวนแนวตั้งมาใช้ในการทำประกอบด้วย

๕.๑ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสวนแนวตั้ง

๕.๑.๑ ความหมายของสวนแนวตั้ง

- วรวิทย์ อังสุหัตต์ (๒๕๕๖:๗) ได้กล่าวถึงสวนแนวตั้งคือ สวนที่ปลูกต้นไม้ไปทางสูงเพราะไม่มีพื้นที่ เป็นพื้นที่ดินเพื่อที่จะจัดทำสวน ต้องการให้กลุ่มต้นไม้เป็นผนังสูงเพื่อตกแต่ง หรือพรางความกระด้างของอาคารช่วยสร้างความเขียว สดชื่นมีชีวิตชีวา

<http://www.tonmail๒u.com> กล่าวถึงสวนแนวตั้งเป็นรูปแบบการจัดสวนที่มีบทบาทสำคัญในด้านการจัดสวน และการก่อสร้างอาคารแบบใหม่ ๆ เนื่องจากสวนแนวตั้ง เป็นสวนที่เน้นการประยุกต์ใช้พื้นที่แนวตั้งให้คุ้มค่า

- อัจฉรี เหมสันต์ กล่าวถึง ภูมิทัศน์สีเขียวเป็นปรากฏการณ์ของบริเวณที่เน้นรูปลักษณ์ของความร่มรื่น อุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ โดยเฉพาะพืชพรรณให้ความรู้สึกนุ่มนวล มีชีวิตชีวา พรรณพืชมีความสำคัญต่อการสร้างพื้นที่สีเขียว เน้นการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เมืองที่ขาด

ต้นไม้มีแต่อาคารและตึกสูง

<http://www.tonmail2u.com> ได้กล่าวถึงสวนแนวตั้งเป็นสวนที่มีรูปแบบไม่ตายตัว เป็นการตกแต่งสถานที่ด้วยต้นไม้และวัสดุธรรมชาติต่างๆ ในแนวตั้ง รวมถึงโครงสร้างถาวรที่มีอยู่เดิมได้แก่ กำแพง เสา ผนัง ตึก หรือโครงสร้างที่ใช้วัสดุสร้างขึ้นชั่วคราว หรือประยุกต์ใช้ในการจัดสวนแนวตั้งก็ได้

“สวนแนวตั้ง” เป็นสวนสไตล์ใหม่ที่มีความยืดหยุ่นเน้นที่การประยุกต์ใช้ต้นไม้ และวัสดุจัดสวนอันหลากหลาย ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อหน่วยพื้นที่ที่จำกัด ทั้งในแนวระนาบและแนวตั้ง

๕.๑.๒ ประโยชน์และคุณค่าของการจัดสวนแนวตั้ง

กองบรรณาธิการ Garden Dising (๒๕๕๑:๑๓) ได้กล่าวไว้ว่า

๑. ช่วยประหยัดพลังงาน เมื่อผนังไม่ร้อนทำให้บริเวณอาคารและภายในอาคารมีอากาศเย็นสบาย
๒. ช่วยลดมลภาวะทางเสียง ใช้ต้นไม้ปลูกในแนวที่มีเสียงดังรบกวน
๓. ช่วยลดมลภาวะในอากาศ ใช้ส่วนใบไม้กรองฝุ่นละอองที่กระจายอยู่ในอากาศ
๔. ช่วยปิดบังทัศนียภาพที่ไม่น่าดู
๕. สุขการสร้างสรรค์ สิ่งแวดล้อมที่มีสีเขียวของใบ สีของดอกไม้ร่วมเงาช่วยให้การสัมผัสทางกายผ่อนคลายจากความชื้น เย็นจากสิ่งแวดล้อมด้วยธรรมชาติ จิตใจผ่อนคลาย จากการใกล้ชิดกับธรรมชาติ

๕.๑.๓ รูปแบบของสวนแนวตั้ง

- วรวิทย์ อังสุหัตถ์ (๒๕๕๖:๑๕) ได้กล่าวถึงรูปแบบสวนแนวตั้งมีอยู่รูปแบบเดียว คือ สวนแนวตั้ง

<http://www.tonmail2u.com> กล่าวว่าสวนแนวตั้งเป็นรูปแบบสวนที่เน้นการประยุกต์ ใช้พื้นที่ให้คุ้มค่าแม้ว่าจะเป็นพื้นที่แนวตั้ง ซึ่งปลูกต้นไม้ได้ยากถือเป็นจุดเด่นอย่างหนึ่งของสวนแนวตั้ง

องค์ประกอบของสวนแนวตั้ง การสร้างความน่าสนใจ ดึงดูดสายตาเพิ่มคุณค่าและประโยชน์ใช้สอย ประกอบด้วยดังนี้

๑. สิ่งปลูกสร้างถาวรที่มีอยู่เดิมได้แก่ กำแพง เสา ผนัง ตึก
๒. โครงสร้าง สำหรับทำที่ปลูกต้นไม้
๓. ที่ปลูกต้นไม้ เช่น แผ่นเพล (Felf) สำหรับทำช่องเป็นกระเปาะ ปลูกต้นไม้ ช่องตารางสำหรับวางต้นไม้
๔. ต้นไม้
๕. อื่นๆ การสร้าง Patten ของพื้นไม้สมาร์ทวูด กระจกที่ออกแบบขึ้นเฉพาะ กระบะใส่ไม้กระจก

๕.๑.๔ การออกแบบสวนแนวตั้ง

- อัจฉรี เหมสันต์ (๒๕๕๔:๓๙๑) ได้กล่าวถึงการออกแบบเป็นการสร้างรูปลักษณ์ของบริเวณว่างให้มีประโยชน์ สวยและความงามทั้งในด้าน การเลือกใช้พืชพรรณผนังหรือกำแพงรั้ว โครงสร้างร่มเงารูปแบบต่างๆ ที่ได้รับการพิจารณาทางออกแบบเพื่อสร้างคุณภาพของมุมมองและทัศนียภาพ การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมความกลมกลืนกับสถาปัตยกรรม และสิ่งก่อสร้างที่อยู่เดิมหรือพัฒนาขึ้นมาใหม่

- วัฒนะ จุฑะวิภาค (๒๕๕๑:๑) กล่าวว่า การออกแบบรูปทรงผนังบริเวณ ในแนวทางรูปทรงเรขาคณิต รูปทรงธรรมชาติหรือผสมผสานย่อมแสดงคุณลักษณะที่แตกต่างกันออกไปตามปัจจัย สภาพแวดล้อมของพื้นที่ ลักษณะการออกแบบอาจเป็นการคิกสร้างสรรคงานขึ้นมาใหม่ ทั้งหมดหรือดัดแปลงสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นโดยคำนึงถึงระบบการทำงานความ สะดวก ประสิทธิภาพและความปลอดภัยกาออกแบบเป็นการสร้างสรรค การสร้างสรรคงานออกแบบจัดสวนแนวตั้งมีอาจสมบูรณ์ได้ ถ้าปราศจาก ความเข้าใจและประยุกต์ ใช้ความรู้ทางศิลปะเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการ ออกแบบเบื้องต้นไปจนถึงการออกแบบที่ซับซ้อนยุ่งยาก เพราะศิลปะ เป็นพื้นฐานความงามและสุนทรีย์

๕.๑.๕ วัสดุอุปกรณ์และโครงสร้างสวนแนวตั้ง

๑. หลักสำหรับขึ้นโครงของสวนยึดติดผนังอาคาร กำแพง เสา เช่น เหล็กกล่องขนาด ๓ นิ้ว X ๓ นิ้ว กล่อง กล่องขนาด ๑ นิ้ว X ๒ นิ้ว เหล็กกล่องขนาด ๑ นิ้ว X ๑ นิ้ว
๒. ไม้เทียม (ไม้เซอร่า) ใช้ระแนงไม้เทียมตีเว้นช่องเพื่อเชื่อมโครงสร้าง และสร้างความน่าสนใจไม้ขนาด ๑ นิ้ว X ๓ นิ้ว ขนาด ๑ นิ้ว X ๑ นิ้ว
๓. ผนังสวน วัสดุที่กรุเพื่อป้องกันความชื้นเข้าสู่อาคาร เช่น แผ่นวีวาบอร์ด โฟมบอร์ด
๔. ที่บรรจุต้นไม้
 - ๔.๑ แผ่น Felf สำหรับทำเป็นกระเป่าปลูกต้นไม้
 - ๔.๒ แผ่นผืนใยสังเคราะห์
 - ๔.๓ ตะแกรงสำหรับบรรจุต้นไม้ ใช้ตะแกรงสำหรับทำชั้นวางกล้วยไม้ ทำเป็นผนังบรรจุต้นไม้หรือโครงสร้างเหล็กสำหรับวางต้นไม้
 - ๔.๔ ตาข่ายพลาสติก
๕. ระบบให้น้ำท่อพีวี หัวน้ำหยด วาวล์ ท่อพีวีซี ไดรโว
๖. วัสดุองค์ประกอบส่วนอื่นๆ ที่นำมาประกอบตกแต่งเพื่อให้เกิดความสวยงาม เพิ่มความน่าสนใจ ทำให้เกิดรูปลักษณ์ใหม่ เช่น ม้านั่ง โต๊ะเก้าอี้ กระเบื้องดินเผา แผ่นไม้ โอ่งไห
๗. กระบะหรือรางรับน้ำ

๘. เครื่องปั้นลมและปืนยิงผ้า Felf

๙. วัสดุพืชพันธุ์เลือกใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และง่ายต่อการจัดการดูแลบำรุงรักษา กลุ่มต้นไม้ที่นิยมใช้เป็นพวงรากอากาศ หรือ รากกิ่งอากาศ เช่น เดฟฟีโล เดนดรอน มอนสเตอร์รา สับปะรดสี เพรินน์ หนวดฤาษี หนวดปลาหมึกแคระ ไช้มุก ปีกแมลงสาบ ฯลฯ
- โครงสร้างสวนแนวตั้ง

วรวิทย์ อสงุทธิ์(๒๕๕๖:๓๔) ได้กล่าวถึงโครงสร้างสวนไม้ ลักษณะ คือ

๑. โครงสร้างสวนยึดติดกับผนัง หรือกำแพงของอาคารให้มีความคงทน การรับน้ำหนัก ความแข็งแรง
๒. โครงสร้างแบบลอยตัว ใช้โครงสร้างเหล็ก หรือโครงสร้างไม้ต้องยึดโครงสร้างให้แน่น

๕.๑.๖ ปัญหาในการจัดสวนแนวตั้ง

วรวิทย์ อสงุทธิ์ (๒๕๕๖:๔๐) ได้กล่าวถึงปัญหาดังนี้

๑. ปัญหาจากโครงสร้างการใช้วัสดุที่เป็นสนิมผุกร่อนยึดประกอบ ไม่แข็งแรง ความแข็งแรงทนทานของโครงสร้าง
๒. ระบบการให้น้ำ ต้นไม้มีการเจริญเติบโต เมื่อรดน้ำ น้ำไหลไปตามกิ่งใบ ทำให้น้ำไหลออกนอกรางรับน้ำและควรทำระบบระบายน้ำให้ดี
๓. พืชแต่ละชนิดต้องการน้ำไม่เท่ากัน การกำหนดชนิดต้นไม้บริเวณส่วนบนเป็นชนิดต้นไม้ที่ต้องการน้ำน้อยบริเวณส่วนกลางเป็นชนิดต้นไม้ ต้องการน้ำปานกลางส่วนด้านล่าง เป็นชนิดต้นไม้ที่ต้องการน้ำมาก
๔. พืชแต่ละชนิดโครงสร้างของกิ่ง ใบ ลำต้น การเจริญเติบโตแตกต่างกัน การกำหนดตำแหน่งปลูก เลือกใช้ให้เหมาะสม
๕. ต้นไม้เอนแห้งตาย เพราะระบบรากขาดน้ำ รากไม่ยึดเกาะกับวัสดุปลูก หรือใช้ไม้ผิที่ เช่น ไม้ไม่รุ่มกับสภาพแดด ไม้ไม่กลางแดดกับสภาพร่ม

๕.๒ แนวคิดและทฤษฎีของการมีส่วนร่วมของประชาชน แนวคิดและทฤษฎีเป็นส่วนหนึ่งของหลักการที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาและเปลี่ยนแปลง สามารถใช้สนับสนุนกิจกรรมหรือดำเนินงานให้เกิดความชัดเจนของแนวทางตามที่กำหนด ผู้จัดทำโครงการได้รวบรวมแนวคิดทฤษฎีในส่วนที่เกี่ยวข้องของการมีส่วนร่วมดังนี้

- ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์(๒๕๓๑:๒๔-๓๖) กล่าวคือ ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยึดเอาการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลัก มีความหมายครอบคลุมถึงในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ
 ๒. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการปฏิบัติตามโครงการ
 ๓. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจตลอดกระบวนการพัฒนา
- นอกจากนี้ยังได้เสนอสาระสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในแง่ของการบริหารการพัฒนา ประกอบไปด้วยสาระสำคัญดังนี้

๑. จะช่วยประชาชนยอมรับโครงการมากขึ้น เนื่องจากเป็นโครงการที่ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

๒. ประชาชนจะมีความรู้สึกผูกพัน รู้สึกเป็นเจ้าของโครงการมากขึ้น

๓. การดำเนินงานโครงการ จะราบรื่นเมื่อได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากขึ้น

๔. โครงการจะให้ประโยชน์แก่ประชาชนมากขึ้น และมีการระดมทรัพยากรเมื่อมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น

จากแนวคิดนี้สามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น มีผลต่อการตัดสินใจ การเข้าร่วมโครงการ ซึ่งประชาชนได้รับประโยชน์โดยตรง ซึ่งเป็นปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

๕.๓ หลักการประชาสัมพันธ์ (Public Relation)

๕.๓.๑ หลักการประชาสัมพันธ์ ในปัจจุบันมีหลักใหญ่ๆ สำคัญอยู่ ๓ ประการ ได้แก่

๑. การบอกกล่าวหรือชี้แจงเผยแพร่ การดำเนินงานผลงานกิจกรรม

ตลอดจนข่าวสารของหน่วยงาน ให้ประชาชนรู้จักเข้าใจ และเกิดความ

ความรู้สึกที่ดีต่อองค์กร

๒. การป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิด ป้องกันมิให้ประชาชนเกิดความ

เข้าใจผิดในหน่วยงาน แต่เมื่อองค์กรประสบปัญหาดังกล่าว จึงต้องรีบ

ดำเนินการแก้ไขโดยด่วนอย่างเหมาะสม

๓. การสำรวจประชามติ (Public opinion) คือ การสำรวจถึงความรู้สึก

นึกคิดของประชาชนว่าต้องการหรือไม่ต้องการอะไร เพื่อตอบสนองสิ่ง

ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความรู้สึกนึกคิด และความต้องการที่แท้จริง

ของประชาชน

๕.๓.๒ แนวทางการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ของกรุงเทพมหานคร

๕.๓.๒.๑ สื่อประชาสัมพันธ์ทุกประเภทจะต้องมีส่วนประกอบหลัก

ครบถ้วนได้แก่ Logo กรุงเทพมหานคร Logo รักกรุงเทพฯ ร่วม

สร้างกรุงเทพฯ(รูปแบบมาตรฐานตามที่กองประชาสัมพันธ์กำหนด

และระบบนโยบายด้านที่เกี่ยวข้อง “มหานครแห่งความปลอดภัย”

๕.๓.๒.๒ การประชาสัมพันธ์โครงการหรือกิจกรรมใด ๆ จะดำเนินการได้

ต่อเมื่อโครงการหรือกิจกรรมนั้นเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม หรือมี

เนื้อหารายละเอียดชัดเจน สามารถจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้

สอดคล้องกับสิ่งที่ดำเนินการได้

๕.๓.๒.๓ การจัดทำสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหา เช่น แผ่นพับเรื่องโรคต่าง ๆ ฯลฯ

ไม่ควรจัดทำซ้ำทุกปี แต่ควรเพิ่มจำนวนการจัดทำในครั้งเดียว เพื่อ

ลดต้นทุนการผลิต

๕.๔ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ โดยใช้swot ซึ่งเป็นเครื่องมือในการ

ประเมินสถานการณ์สำหรับองค์กร หรือโครงการช่วยให้ผู้จัดทำได้ทำการกำหนดจุดแข็ง(Strength) และ

จุดอ่อน (Weakness) จากสภาพแวดล้อมภายใน รวมทั้งการประเมินโอกาส(Opportunity) และอุปสรรค

(Threat) จากสภาพแวดล้อมภายนอก ตลอดจนผลกระทบที่มีศักยภาพจากปัจจัยเหล่านี้ต่อการจัดทำ

โครงการ ทั้งนี้ผู้จัดทำโครงการได้วิเคราะห์แนวทางการจัดทำคู่มือสวนแนวตั้งในเขตกรุงเทพมหานคร
หลัก Swot โดยแสดงรายละเอียดการวิเคราะห์ในตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ แสดงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกต่อแนวทางการ
จัดทำคู่มือสวนแนวตั้งในเขตกรุงเทพมหานคร

	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
สภาพแวดล้อมภายใน	<p>๑. ผู้ปฏิบัติงานและผู้รับผิดชอบด้านสวนสาธารณะ จากสำนักงานสวนสาธารณะ สำนักสิ่งแวดล้อม และสำนักงานเขต มีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดภูมิทัศน์สวน การเพิ่มพื้นที่สีเขียว เป็นอย่างดี</p> <p>๒. มีบุคลากรที่ดำรงตำแหน่งนักวิชาการเกษตร เป็นจำนวนมาก เป็นกำลังสำคัญในการจัดทำคู่มือ</p> <p>๓. สำนักงานสวนสาธารณะ เป็นแหล่งความรู้และเทคโนโลยีการเกษตรที่ทันสมัยต่างๆ มีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงาน ที่พร้อมให้การสนับสนุน</p> <p>๔. ผู้บริหารสำนักงานสวนสาธารณะ ให้ความสำคัญในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในรูปแบบสวนแนวตั้ง</p>	<p>๑. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านสวนสาธารณะขาดคู่มือแนวทางการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ในรูปแบบการจัดสวนแนวตั้ง</p> <p>๒. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติด้านสวนสาธารณะขาดทักษะองค์ความรู้ ความชำนาญ ในการจัดสวนแนวตั้ง</p>
สภาพแวดล้อมภายนอก	โอกาส (Opportunity)	ข้อจำกัด (Threat)
	<p>๑. ผู้บริการกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญในการเพิ่มพื้นที่สีเขียว</p> <p>๒. ประชาชนเริ่มให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม</p> <p>๓. มีกระแสตื่นตัว การจัดสวนแนวตั้ง สวนแห่งอนาคตที่เน้นการประยุกต์ใช้พื้นที่ให้คุ้มค่า</p>	<p>๑. สภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำ</p> <p>๒. การมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนยังน้อยมาก</p>

จากการวิเคราะห์ Swot จะเห็นว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านสวนสาธารณะ มีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดภูมิทัศน์สวนมีนักวิชาการ เจ้าหน้าที่จากหน่วยงาน และผู้บริหารในสำนักงานสวนสาธารณะ ให้ความสำคัญพร้อมที่จะให้การสนับสนุนเน้นจุดแข็งและโอกาส ที่จะดำเนินการจัดทำคู่มือการจัดสวนแนวตั้งให้สำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ และบรรลุเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๖. กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้เกี่ยวข้อง

วิธีการดำเนินการโครงการจัดทำคู่มือสวนแนวตั้งในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้จัดทำโครงการได้ กำหนดแนวทางการดำเนินการกับแสดงรายละเอียดในตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ การดำเนินการการจัดทำคู่มือสวนแนวตั้งในเขตกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอน	กระบวนการ	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
๑. กำหนดแนวทางการดำเนินงาน	<p>๑. ประชุมเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ศึกษาปัญหาและความจำเป็นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านสวนสาธารณะ</p> <p>๒. กำหนดรูปแบบคู่มือ การจัดทำสวนแนวตั้ง</p> <p>๓. จัดทำโครงการและเสนอขออนุมัติงบประมาณจากผู้บริหาร</p> <p>๔. แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการจัดทำคู่มือการจัดสวนแนวตั้ง</p>	<p>๑. ผู้บริหารสำนักงานสวนสาธารณะ</p> <p>๒. ผู้ปฏิบัติงานด้านสวนสาธารณะ</p>
๒. การดำเนินงาน (ปฏิบัติงาน)	<p>๑. ประสานงานขอความร่วมมือผู้ที่มีความรู้ด้านสวนสาธารณะ นักวิชาการ เกษตรภูมิสถาปัตติกรรมภูมิสถาปนิก เข้าร่วมคณะทำงานการจัดทำคู่มือการจัดสวนแนวตั้ง</p> <p>๒. เชิญผู้ประกอบการด้านการจัดสวน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ทรงคุณวุฒิหรืออาจารย์ด้านการจัดสวนจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 	
ขั้นตอน	กระบวนการ	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
	<p>ภูมิสถาปัตติกรรม จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - กองบรรณาธิการบ้านและสวน - เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านสวนสาธารณะ จากสำนักงานเขต ๕๐ เขต <p>รวมกันกำหนดเนื้อหา</p>	สำนักงานสวนสาธารณะ

<p>เกิดขึ้น ในการทำคู่มือ</p> <p>๓. จัดทำโครงการ แนวทางการจัดทำคู่มือสวนแนวตั้ง เสนอผู้อำนวยการสำนักงานสวน อนุมัติ</p> <p>๔. ศึกษาและค้นคว้าข้อมูล</p> <p>๕. ตั้งคณะกรรมการทำงาน และประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๖. จัดทำแบบสัมภาษณ์ และถ่ายภาพ</p> <p>๗. สรุปข้อมูลวิเคราะห์ และแนวทางแก้ปัญหาที่ใช้ในการออกแบบ</p> <p>๗.๑ รวบรวมข้อมูล ภาพที่จะนำมาเขียนในหนังสือการจัดสวนแนวตั้ง</p> <p>๗.๒ ดำเนินการออกแบบ</p> <p>๗.๓ กำหนดขนาดรูปเล่ม</p>													
<p>กิจกรรม</p>	<p>ระยะเวลาการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙</p>												<p>ผู้ดำเนินการ</p>
<p>ระยะเวลา</p>	<p>ต.ค.</p>	<p>พ.ย.</p>	<p>ธ.ค.</p>	<p>ม.ค.</p>	<p>ก.พ.</p>	<p>มี.ค.</p>	<p>เม.ย.</p>	<p>พ.ค.</p>	<p>มิ.ย.</p>	<p>ก.ค.</p>	<p>ส.ค.</p>	<p>ก.ย.</p>	
<p>๗.๔ ออกแบบปกหนังสือ</p> <p>๗.๕ ออกแบบการจัดวางองค์ประกอบ (Layout) ในหนังสือการจัดสวนแนวตั้ง</p> <p>๗.๖ ออกแบบเทคนิคพิเศษของหนังสือ เช่น รูปแบบ</p> <p>๗.๗ กำหนดชนิดกระดาษ และระบบการพิมพ์</p> <p>๗.๘ ส่งโรงพิมพ์ เข้าเล่ม</p> <p>๘. สรุปการออกแบบ และนำเสนองาน</p> <p>๘.๑ วิเคราะห์ข้อมูล</p> <p>๘.๒ แผนเสนองาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - แบบร่างหนังสือ - แบบพัฒนาหนังสือ - รูปแบบหนังสือสำเร็จ 								<p>_____</p>					<p>สำนักงานสวนสาธารณะ</p>

เข้าใจ การจัดสวนแนวตั้ง	การจัดสวนแนวตั้ง	๓. การสัมภาษณ์ประชาชน กลุ่มเป้าหมาย
-------------------------	------------------	--

๙. ข้อเสนอแนะ

๑. ควรเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานด้านภูมิทัศน์สวน เข้าใจระบบรูปแบบการจัดสวนแนวตั้งอย่างแท้จริง ปลูกจิตสำนึกในเรื่องสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้ทรัพยากรในการผลิตอย่างคุ้มค่าและถูกวิธี ให้ทราบถึงประโยชน์ที่ได้รับในทุก ๆ ด้าน เพื่อสามารถที่จะสร้างทัศนียภาพของกรุงเทพมหานครให้เป็นเมืองน่าอยู่ น่าอาศัย อย่างยั่งยืน

๒. ควรมีการทำงานแบบบูรณาการกันทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนความรู้ นวัตกรรมการผลิตใหม่ ๆ เพื่อนำไปสู่การเพิ่มพื้นที่สีเขียว การพัฒนารูปแบบภูมิทัศน์สวนที่หลากหลาย ใช้พื้นที่ให้คุ้มค่า

๓. ควรส่งเสริมให้ภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตกรุงเทพมหานคร ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม โดยจัดให้มีการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม ภาคเอกชนที่มีการจัดภูมิทัศน์สวน ในโครงการหมู่บ้านจัดสรรต่าง ๆ เพื่อบริการและถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ

ภาคผนวก